

آرمیں ہیں
لوہے سے کہیں

کچھ کچھ بیسیں
رہیں (وہ)

کچھ کچھ بیسیں
رہیں

کچھ کچھ بیسیں
رہیں

کچھ کچھ بیسیں
رہیں

کچھ کچھ بیسیں
رہیں

کچھ کچھ بیسیں
رہیں

کچھ کچھ بیسیں
رہیں

کچھ کچھ بیسیں
رہیں

کچھ کچھ بیسیں
رہیں

آس نوں کبھی اویر

آس نوں کبھی اوپر

نجم حسین سید

سچیت

سچے حق لکھیار دے را کھویں

پور پہلا: فروری 2016

ISBN: 978 - 969 - 577 - 085 - 6

سچیت کتاب گھر

11- شرف مینشن، 16- کونینز روڈ، چوک گنگارام، لاہور

SUCHET KITAB GHAR

11-Sharaf Mansion, 16-Queens Road, Chauk Ganga Ram, Lahore. PAK

Ph: 92 42 36308265 E-mail: suchet2001@yahoo.com

www.puncham.com

شرکت پریس لاہور Shirkat Press, Lahore

سرناولی

- 9 1 بکھے شاہ دی ویل
- 10 2 نوکری
- 11 3 جد پانی پہاڑوں ڈھلداے
- 12 4 پرچی بابے بھکنے نوں
- 13 5 پلازا ویہہ منزل
- 14 6 بول اپنے
- 15 7 بوہے آن ڈھلی اے
- 18 8 سُنو لگی دِلاں دی آکھے
- 19 9 لکھت وئی دی
- 23 10 سبھیا، اوئے سبھیا
- 27 11 کَلّی کھلی نیانیں
- 29 12 آہنی آں
- 30 13 نیڑے آؤندی واج
- 31 14 پارک پہاڑی چڑھدیاں ڈھم
- 34 15 اکھیاں پیرتھیون

- 35 16 اسماں ہوون نہ ہوون اپنا
- 36 17 واء داسد
- 37 18 اڑ کال اُتھل سُنکھاوے
- 38 19 جنی کھنی وچ واج کال دی
- 39 20 اندراں چوں نکلی
- 40 21 سگھو ملنگنی دی
- 41 22 گن گھٹ سُنڈے نیں
- 42 23 رُکھاں دی گل
- 43 24 اک اُچی کندھ تے ویل
- 44 25 لُوں گھاہ دے
- 45 26 گل پڑدا دے دی
- 46 27 کٹوری بول پئی
- 47 28 دُھپ چیتر دی
- 48 29 مُڈھ قدیموں
- 49 30 نہیں ہوندی آس نراس
- 50 31 میلہ ہا
- 53 32 پتر امی دے
- 54 33 منزل اُتے منزل
- 55 34 باہیں میریاں نیں

56	35	جانگلی بڈا
57	36	چڑھ اسمائیں اِلاں
58	37	سگھو ملنگنی دی
59	38	سگھ چچین دا ہریا ہور
60	39	دانہ سٹ گیاے گھاہ تے کوئی
61	40	بوڑھ دی گل
62	41	جھوک پئی وتنی آں
63	42	تِن وچ من ہُن و سناے تاں
64	43	راہک پرتاوا
65	44	وار دی سمجھ / سمجھ دی وار
67	45	جاؤ چھاویں چھاویں
68	46	کہے فرید ہے کون شکر گنج
69	47	2007 دی گل
73	48	ہزاراں ورھے پرانی گل اے
76	49	تُوں چڑیوں اڈھی
78	50	دازو گل درداں داسنیاے
79	51	یار پُرانے میرے حضرت مولانا
81	52	سُپنے لوکاں دے
82	53	رُکھ سگھ مینڈے

83	بھونئیں امب	54
84	قلماں	55
85	گھر بند رہندائے	56
86	اٹھدا بہندا رُکھاں دی سو بھاکیتی آیاں	57
88	اٹھ سمندروں گھنیر ہوئیاں	58
89	آس نوں کہی اویر	59
90	روم روم پیا دم دم تانگھے	60
91	رجنی (کھیاں)	61

بکھے شاہ دی وار

نہ لکھی نہ کسے سنائی
سندھوں سچل دس پائی
جد بھونیں بھانڈا کر سا بچھا اتھاں
راہکاں جھوک ۱ وسائی
تاں اٹھی گوک لہوروں
”میں ہاں کرنی پین ہتھاں دی
تت ست گل جیون دا،
ٹھپن آئی ہاں
مل تھاپڑ منبر منارے“
ڈولن تخت لگے
پھڑ تختے تڑت چڑھایا
قصوروں گاؤندا لہور جو آیا

نوکری

پڑھ پڑھا کے ٹکر کماون
اِکے متے شناخت پاون
جا آہر بگانے لگے اساں
ٹوہ ٹوہ ساڈی کاروگاری
چابک سواراں توہے توہے پئی کیتی
اساتھوں ایہو سری
نہ توڑی نیت گنیتی

جد پانی پہاڑوں ڈھلداے
ڈھلداے نوں لُون رلداے
وستیو ستی میل ہتھاں دی ڈھو
پک بے نوں دھو
دوئے پک تھینداے نیں
تاں رُوح بُت وی اک ہو پیالہ پینداے نیں

پرچی بابے بھکنے نوں

کالے پانی نال تُساں جو کندھیں لکھیا
گھر اندراں وچ رنکسی چدراں ادھورائیاں،
گُب تُساڈا

اُت رت لَفیاں نوں کاری،
جولہا سِروں بھوئیں ماری تُساں
سو پئی رکڑاں نوں رُوڑی
پھٹی پھوٹ کھڑی
چڑھسی جج تُساڈی
جنی کھنی گٹ گانا ہوسی
کتیئے جے گھر گھرتاں

پلازا ویہ منزل
اُتے چڑھیاے اُچھاڑ شیشے دا
ڈھکدے ال پر چھاویں ”جھاء“ پئے کردے نیں،
مک گئیاں نیں گر جاں
نہیں سچا مُردار جو ملدا،
نواں کم پیائے الاں نوں
کیہ کرن
محلے داری ہوئی پُرانی

بول اپنے
اج لکھے کسے دے جا پن
کدیں پڑھے پڑھ بھلے
متے پڑھ مکت لکھ لوڑھ دا انت ہے ایہا
تے ایہا موڑ ہے
تک تینڈی دے لیکے راہ پون دا

بُوے آن ڈھلی اے
بوٹی کبھی سُنکھی سُو
”کیہنوں کھان آئی ایں“
باریوں اُتر میں چُکھناں
اوہ مُونہہ میرا تکی اے
”ترجمان کوئی کرے توتا مینا؟“ میں ہسناں
”میرے نیڑے نہیں لگنا اوہناں
نہ ای لگنا میں تیرے
پنجرے پے اوہناں بولی تُو ساڈی سِکھی
قیدی بولی اپنی قید لگیندی اے
وِچلی گل نہیں کر سکی
چھڈ ترجمانیاں وڈیا سفیرا
تک سیمتر نال کم پیا سردائے،
تُوں گل کر“
”میں چُکھنا ہا گوشت اساں تے کیتا کوئی نہیں

کھان تُوں کیہنوں آئی ایں“
”آئی نہیں آیاں“ ہونکدائے اَلو
”سانوں سبھنوں نار بنا تئساں پت گوائی اے ساڈی“
”تاں پکٹ جھپٹ تینڈی لہو گرم رکھنے دا ہو یا بہانہ
معاف کریں“

”تھوہ مینڈی بھراؤ، اِن ای آکھ تُوں مینوں

تھک لتھے آں جھپٹ کپٹ تھیں

گھنڈ چنبے ۱ کھنڈ چوڑ تھے

چوڑی کبوتر دُوروں تک راہ ول جاندے نیں

گل خدائی اسماں کر لئی بگانی

اک کاواں کنجراں نال شریکا رہ گیاے

دسو کیہ کرے“

”بھائی ٹگر جو کھانا ہو یا تئساں وی

ہوئی مجبوری، ہور کیہ ہو سکدائے“

”سچی دساں

جی کردا اے تتر بٹیرے مور چکور سبھ

پن پن دانہ درشن دھریے

مانیے چک چک دان

1- چنبے: پنچے-

دُوا کر اپنا جائیے“

”لما کم، زیویں اسمان بدلنا پوسی تہانوں“، ہس کے میں آہناں

”زیویں ہا بدلوتسین

اساں اوہ اسمان بدلنے آں

اِکو آہر جے اتھے او تھے

سار پکو پل اِکو جے دی ہووے سرے تاں چڑھسی“

ہو اصلوں کول، اکھ مار، تاری لائی اوہنے

سُونگلی دِلاں دی آکھے
میں پک نوں کچ کینا
مئل ۱ بھریا گُوڑ رگاں وچ
گال کے سچ کینا

۱- ملل : ملکہ، ملکیٹ -

لکھت وئی دی

قُطب کا کی دے درتے پیو بیٹھا
دادا چوکھٹ اجمیر،
کم ملتان اے
راہ وچ آوندے نیں
لڑ پھڑیے نہ حضرت فرید دا ہن
روح راضی ہووے نالے وڈیاں دا
کاروبار وچ برکتاں ہور ہوون
”وئی سوہنیئے“

بخھ سامان دیویں“

آئی نھا اوہ کپڑے نویں پائی
”ڈولی چڑھن آئی ایں“ ہس آکھناں میں
وئی گنڈھ کھولی
وچ رومال کڈھیا
”ایہہ کیہ“

”گت کڈھیا چراں دا ایتنا ای اے“

میں حیران
”ایہہ اُپر کیہ“
”دوہڑا اوہدا“
”فارسی وچ کلام ہے حضرت دا گجھ
دوہڑا ایہہ کتھوں“
”پڑھو“

”کیہڑی بولی اے خبرے سنا تُوہیں“
وئی گاؤن لگی

”جِت دیہاڑے دھن وری

ساہے لئے لکھاءِ

ملک جو گتیں سُنیدا

مُونہہ وکھالے آءِ“

واج ہور جیہا

لگے کندھاں میری حویلی دیاں کنبدیاں نہیں

وئی ہور دی ہور ای ہوئی جا پے

ڈر جیہا آون لگا،

کم ملتان نیڑا جو دھن آیاں

چھپر پٹھ باوا بوہکر پھیر دا اے

میں دسیا آپنا، وڈیاں دا،

کوتر سو میں اشرفی نذر دھری
 سینتر اک درویش نوں کیتیوسو
 ”جاؤ دیو کمائی ہے جیہناں دی ایہہ“
 پوٹلی چا اوہ نکل گئی
 ڈور بھور میں کجھ نمودجھان وی ہاں
 ”میری لونڈی اے ونی
 ایہہ رومال سرکار اوس گھلیا اے“
 باوے کھول ڈٹھائے
 ”جگ وتچ ہٹیا دھن ہو بیوں نہ توں“
 اکھیں رُنیاں چُم رومال لایاے،
 سارا دینہہ دلیلاں چ کٹیا میں
 مہنگی گھدی چوکی
 مرضی باوے دی ہے میں آزاد کراں
 وتچ دینے آں چلو
 جیہڑا لئے اوہ خبرے آزاد کرے
 پر پھیر ثواب تے لے گیا اوہ
 اوڑک شامیں میں حاضری مُردِ دتی
 ”حکم سرکار دا سر متھے
 میں آزاد کیتی“

”آپ آزاد ہوئیا نہیں؟“
اکھاں میریاں وچ باوے ہس جھاتا
دلی پرتیاں میں اگے وئی کوئی نہ
سال ہو یائے
میں روز چچھ بھال کرناں
کوئی سوہ نہیں کسے
جہنی کھنی نوں تک گوکاں ”وئی، وئی“
گلاں کردا اے لوک بسر پھر گیا اے
گھروران اے
اُجڑ کاروبار گئیائے

”سبھیا،

اوائے سبھیا

کتھے وڑ مویا نئیں پتر اوائے“

”جی سائیں“

”مولوی صاحب آئے بیٹھے نی

کر سیوا کوئی ایہناں دی

اگا ترے تیرا بچنیا“

”لیایا زردہ میں ایہناں لئی پر پک تئساں متو میری“

”ست منواتوں“

”مینوں پتر نہ آکھیا جے اگوں“

”ہے کملا، تے ہورتوں کون این میرا“

”راہک“

تئساں مالک، میں راہک“

”اوہ تاں ہوئی دُنیا داری سبھیا

سانگے جیناں دے

دُنیا داریوں پر رکھے ہوندے نی
تیری میری ذات اک، دیس اک، بولی اک“
”نہیں، تہاڈی ہور اے میری ہور“
”کیہ“
”بولی“

”کیوں، میں چینی پیا بولیناں تے تُوں عربی؟“
”سو مولانا“

”اوہ لفظ تلفظ، اوہ صرف نہو وی
بولی ہور کیوں ہو سکدی اے چودھری صباحت خاں“
”مالک راہک دی اک نہیں ہو سکدی“
”اوہ کیوں“

”مالک دی ملکھ بناون کیتے ہوندی اے
راہک دی

یا راہکی بھگتاون لئی“

”یا راہکی گواون لئی“

”جی، مالکی مکاون لئی“

”تواں علم پیا پڑھاوند اے حضرت مولانا

شاگرد نہ ہوئے ایہدے؟

اچھا جی پروفیسر صباحت خاں صاحب

بولی ساڈی پنجالی ہوندیاں وی ہور، ہیں جی
تے ذات اساڈی جٹ ہوندیاں وی ہور، ہیں جی
تے دیس اساڈا راوی ہوندیاں وی ہور
کتنے نمبر دیسومینوں

”پورے“

”اگلا سبق سر“

”تہاڈی ذات مالکی، میری راہکی“

”اگلا“

”تہاڈا دیس مالکی میرا راہکی“

”ایہہ دو دو کرن تے ساڈی دُنیا داری اے پروفیسر صاحب“

”تے مُڑ مُڑ پک کرن بھلاوا ولاوا کم چلاوا“

”نمبر کئے گئے؟“

”نہیں، فُل بٹا فُل“

”مساوی صفر“

”مساوی سبھا“

سبھا تہاڈے کبھے پاسے

ہُن سجا جتنا ودھاسو گھنڈے جاسو“

”کو مولانا، کھاؤ زردا“

”ڈگری دے گیا جے“

”چلو ممبر تے ہو سکنے آں اسمبلی ایہدی دے“
”دو نمبر نہ کر دیوے ڈگری اوس ویلے.....“

کلی کھلی نیامیں

اوہ ہولی ہولی اپنے آپ نال گل کریندی گُوکی

”ماپے کویلے چائیو

کویلے جتنا کھڑیا

پتر جوان تریوے

ہُن چھت نہ چھتر

توانہ تھالی

سنگن شریکے ٹورن لگائیں؟

کلا نہ ہوویں ہا

تاں بچھ لواں ہا تینوں“

اکدم جھڑ بنیا

واء تیز

ترکھیاں کنیاں

پنڈاں گڑے

دھکے دھول ہنیری

رُکھ اُکھڑ گئے
اوہ جاء توں گھلی نہ ہئی
کپڑ جیویں آیا تیویں گیا۔
مُری تاں جا پے
اکھیاں نوں نہیں کوئی ٹوک
ہتھاں نوں کوئی روک نہیں

آہنی آں

”کانواں

اڈ چلیوں وے کیہڑے دیس

نپ چنچ کپ خالی

جا کیہنوں دینی آ

ایہہ برف ملائی ڈالی

سُدیائے کوئی دن سن

تیرا پھیرا سنیہڑا ہوندا ہا

کسے دے آون دا“

اوہنے چنچ کھولی کپ سٹیا

آن جھک مُردا اصلوں نال کھلو

میںوں ہو حیران پیا ویکھے

نیرے آوندی واج

ہُن میں کتے نہیں جانا
نہ رکتوں آنا
گھاہ نال گھاہ پانی نال پانی
واء نال واء ہو رہنائے
گھر گھر اندر بے گھر ہو کیہ وکھرا کوٹھا پانا
وگی واء
نسر یا گھاہ
تن من رسیاں کنیاں
کھنڈ وینائے کنڈیا لا تانا اندر باہر تنیا
تھی چورماں بھونیں نال بھونیں ہو وینائے

پارک پہاڑی چڑھدیاں ڈٹھم
اڑ پئی گھاہ چوں وین کوئی بوئی کھوہ پئی تھیلے پاوے
بھاری کالی

عمر پکیری،

”ایہہ ساگ اے مائی؟“

”خورے کیا ہے“

”کس کم آوندائے“

”جوڑوں پٹھیوں کا درد مکتاتا“

سمجھ گینم مینوں کھاندا پیندا جان کے اُردو لاوندی اے پئی

”رگڑ کے لائیدائے بھین میریئے؟“ بہہ کول میں پچھناں

”نانہہ پکا کے کھانیدائے“

سلانی پیندی او وچ

اوہ وی اتھے ای لبھنی اے اُتوں یا تھلیوں

اوبدا پتر چوریڑائے“

”کیویں پکانائے“

”رلا کے دونہاں نوں
پورا مَرچ مسالہ ہلدی پا کے
لُون کرارا

بلڈ پریشتر بے نہیوں تاں
ہری مَرچ جتی وی پالئیں“
”کھانائے روٹی نال؟“
”جیویں مرضی“

”ناں کیہ اے ایہدا“
”پیلک“

ہور وی نال نہیں ایہو تھیرا جان“
”پھل ہوئی نہ ایہدی پچھان“
”نانہہ

آہ دانہ وکھ نا“
”موتی ہریا“

”بی او کچا“

پک ایہنے پیلک ہونائی“
”ایہہ نہیں ہو سکدا

بھین میریے درد ہووے ای نہ
جوڑاں پٹھیاں نوں؟“

”ہو کیوں نہیں سکدا
آہ بُوٹے گھاہ رُکھ جوڑ پٹھے نی تیرے میرے
پانی ملے نہ اِکو جیہا، ئیں
گھٹ ملیا جیہنوں اوہ سُکا
ودھ ملیا اوہ گلیا، ہیں، نہیں؟“

اکھیاں پیر تھیون
تینڈے پوڑ میں پڑھاں
ساہ نوں راہ ملے
ہتھاں تینڈیاں دا لاگ
ساڈا بھاگ ہووے
چھوہ دی سُنہن کنی
اُتھل دی جاگ ہووے

اساں ہوون نہ ہوون اپنا
گھول تینڈے پیراں تھیں پیتا
ہویا تینڈی چڑھت دی دھوڑ
لکھیا ہتھاں دا

واء دا سہد

نہ کاراں ڈاراں رُکنیاں نیں
نہ ماراں دھاڑاں مکنیاں نیں
جُلو

سو مے ملکہ دے نَشک کرؤں
تائیوں دھاراں وگاراں سکنیاں نیں

اُڑ کال اُتھل سُنکھاوے
جو ہے اوہ نہیں وارے اسانوں
نہیں جو، وس ہے سوئی
جی جی کالجے ستردی مام جگاوے

جہنی کھنی وچ واج کال دی
جئے نوں آکھے
لہہ اپنے اندر لگی نار
جیہدے بُلاں چوں بولاں میں

اندرائ چوں نکلی
انبرائ توں پرتی وس پئی
موریاں نیئیں تھیاں
رڑھ گئے ملن گھرہستے

سگھو ملنگنی دی

وید ویدنتر صوف سلسلے

دھرو تولیئے

رول رولیئے

گتر سگتر خضر خزانے

ریڑھی ریڑھ بہانے

چھوہ منتر ہے ملن دا

تاں اکی ٹلدا ہے

اٹھ پھو کم پھاک کرو تاں

●

گن گھٹ سُن دے نیں
انج بُکاں ایہناں نوں میں لائیاں
چریں وِچھنیاں پتراں دے لہ پھڑ چھڈ دی واءِ نوں
سُر تیرے بو ہڑ پئے
رَس بھوئیں نول ۱ جگاؤن دی
لائى تیریاں بُلاں نے جاگ

۱- نول: نواں، انوکھا۔

رُکھاں دی گل

ساہ لین ایہناں دا
سانوں ساہ دیون ہے
ساڈا ایہناں نوں
ایہہ وچ ساڈے اسپیں ایہناں وچ وسنے آں
سوں وچ ساڈے آپ جگاون
ڈال اپنی دے سینے لگے جُوہ جُوہ رہن اڈار
لکھ پترو پتر کہانیاں نیں
کھنب کئے 1 چھوہ چنچ ٹوہ سُنئے جدوں تاں آہندے نیں
”تساں جد روندے او
اسیں کھڑ ہسنے آں
ایہہ ہے میل اسماں دا
روون
تساڈا
کھیڑ بنا کے دسنے آں“

●
1- کئے: کنارے۔

اک اُچی کندھ تے ویل

نیل چڑھے پتر نہیں بھارے
ساوا گھٹ گوڑا کر اندر لاہیا نہیں کدھرے
متے رنگ نہ کرے مروار
اُن دِسا ہے کوئی اچھاڑ
روز سویرے چڑھ چڑھ گھل ہويا ہے
پھل پھلے وی خبرے
گھور بسترا پچھانہہ کریندے
اشرافاں دا نھاون نہا کے آئے نیں

1- بسترا: اگ-

لُوں گھاہ دے
پیراں پٹھ پئے آوندے نیں
کیہ آہندے ہوسن سانوں بُوٹ پوشاں نوں
کیوں پیر ایہناں دے ساتھوں سنگدے
اپنا ننگ لکاندے نیں

گل پڑوا دے دی

بستہ ساڈا لک تہاڈے

اج ہے

بستہ ای لک ہو ویندا اے

ایہو تجربہ اے ساڈا ست نسلا

مغلاں انگریزاں دے دور دا

تد پتلا قاعدہ تختی ہتھیری ہوندی سی

ہُن ویلا ہور ہے

سینئر گھور نہیں سردی

دن سکول تے رات ٹیوشن لوڑ ہے

کتوری بول پئی

جاگدا سوندا کھولن کھولن کردا رہندائے

کھولدا نہیں پر

پٹہ میرا نہیں ایہدا بر ہے

اکھے لیہنوں کھول دیاں کیہ کرسی

کوئی پھڑ پنھ رکھ لیسے

یا ایہہ اپنے جیہیاں وچ رل رل ویسی

ایہو دس دس اپنے آپ نوں ڈنگ ڈنگ بہندائے

دُھپ چیترا دی
نویاں پتراں چ مُونہہ پئی ویکھے
کرن ہوون کہ ہوون کرن تھیا ہے
کر ہووے یا ہو کرے سو جانے

مڈھ قدیموں

شاہ وزراء پٹوار سالار سپاہی

نت نیویں اُچے تڑدے اُڑدے منی منار کھاپہار

اندر لگ بہندے نیں

دینہہ پر رات ایہناں منی مناراں اُتوں

گج وچ ڈھلدے جھنڈا جھول کلاماں وچوں

نالو نال گجھ بول بول کر لہندے نیں

اساں باہرو باہری سوت صفائیاں کرن ہار

کن کر سُنئے جاں تاں صاف سُنیندا اے

ایہہ کر کر بھوئیں رلدے

جو لیکھا کر موہرے اساڈے دھردے نیں

کیہ سینتر اسانوں کردے نیں

نہیں کوئی بھلیکھا رہندا

نہیں ہوندی آس نراس۔

اوہناں تارے کر اسمان تے چینل چاڑھے نہیں

عالم ستر ہزار

گھر گھر اندر کر اوتار اوتارے نہیں،

وت خاک تھئے جڑھ بوٹاں وچوں اُسرے نویں اُگاس

اکھاں کناں نوں کارڈ کریڈٹ

نت ٹٹ جندرے و جن پئے

کوٹھیاں اُتوں اُتر اُتر بمب منارے گجن پئے

ان گنتاں دی رڈھی پٹ

نت گنے چنے اُن رجن پئے،

اوہ اندروں خلق دے اُٹھ اچیتی

آوے پہن لباس

نہ واڑ نہ ہتی منے

نہیں ہوندی آس نراس۔

میلہ ہا
دوروں دوروں خلقت آئی
دادے میڈے اعلان کرایا
میں پتل پیسے نوں
نیزے نال کَلّے توں چاء کے وائیں وگاساں
تے پھنڈ دیساں مڑ پستول دے فائر نال
پورا میلہ ڈھک پیا
لوک دی ہا ہا کار
دادا میڈا گھوڑی بھجیندا
گپ دا طرہ واء دے وچ پھر کیندا
اڑیا کَلّے کول
نیزے دی ائی نال
گول پتل دا پیسہ
ایڈورڈ روڈے دی مورت والا
اُپر اُچھالیا

کھے ہتھ دے جھٹکے نال پستول وگائی تے پھنڈ دتوس
پئی کہاں

وڈ وڈیر امراء رو سا

پڑ دا دے مینڈے دے ڈیرے آئے

بھیر لوک دی

شور مبارک

اخیر فتح مند شاہسوار میڈا دا دا

وڈے ادب نال پیو دی حضوری آیا

شابس گھنن کیتے نو یا

پیو آ کھیا فتح علی

ایتنی دھوڑ اڈائی کھلا ایں

اپنے آپ نوں ویکھن جوگی وتھ وی رکھ لوں ہا

فتح علی جھوں نیویں پا کے ٹردا

نال آئیاں نوں پچھانہہ موڑ دا

من راوی تے آنکلیا

رات آئی

اک چھابا چائی ویندی کولوں آکھ گئی

”اپنا آپ اوہ پتل پیسہ ای ہا

پھنڈک جو نکل پیا میں“

فتح علی اوہدے مگر جان دی کردا
اجھک گھر پرت پیا

پتر امی دے
بلاں تے پھیر زباناں آکھن
ساوا اسماں وی تھینائے
تھینائے پیلا وی
ایہہ پل لال ای حال اے
اوپے وی نروار

منزل اُتے منزل
تھدی اُتے تھدی نوٹاں دی
گدی اُتے گدی پیر پروہتاں دی
اکو دین دی اک مشہور اخبار دی رڈی

باہیں میریاں نہیں

ہُن شاماں

تیری رات دی سُر دل ہوئیاں

جانگی بڑا

جاواں پیا

میں حاضر غائب فٹ پاتھ نوں ٹوہندا
موڈھا مار کے لنگھدے موٹر سائیکلاں کولوں

سُیا کہیا بخشاوندنا

ہسپتال اک وڈا پچھے دفتر وڈی فرم دا اگے

اک دم چمک کے پھاٹک ٹپ اوہ لتھائے

مُریائے پُوچھل چک اگیرے

مُز جھب اُتر گُوڑ دان وچ لہمک پرتیائے

نال ہو پیائے سر ماردا

”کجھ نہیں اتھے بھاء جی

سچ دان ایہدا ناں ہُن سمجھو“

چڑھ اسمائیں اِلاں
وڈیرا گھیر بنندیاں
سوڑ چوڑ کر گھیر دی لیہہ مٹیندیاں
اک دو جی ول لپک جھپک کے
چنچ پر سنگھ اڈاری ماردیاں نیں
جیویں کیڑیاں مکھ چم اكدو جی دا
پال دے راہ وچ توڑ مشالاں بالدیاں نیں،
ہماڑ فیلسو فرے
دفتر وچ دلیل دائرے گرسی پھیر دے
اے نتیجے تے نہیں پونچے
بھنی گھیر وڈیرا پال لمیری
اكدو جی نوں چھوہن لئی اے
یا چھوہن اكدو جی نوں پال لمیری گھیر وڈیرا کرن لئی اے
دوئے کم ایہہ رزق دے تاڑ سنجال لئی نیں
یا رزق دی تاڑ سنجال ہے ایہناں کماں وچوں کسے اک کم جوگی

سگھو ملنگنی دی

ناہی نبھنی ہے
ساہ جد تائیں آنا گشنا دیوے سگندھ گواہی
جے ساہ ای تھیوے وعدہ معاف گواہ
تاں نت سِک جھڑنی چھال نی وردی
جمع کراون نال نہیں گل بنی
مڑ تلو کال نا راہ
بوہے گھلتی نا
متاں ننگ نیاز قبولے

سنگھ چین 1 دا ہریا ہور
توت بیری دا ہور
دن پھرائے لیلن 2 لبادے
رات لہا پک کرسی

1- سنگھ چین: رُکھ داناں-
2- لیلن: 1) لالچ، 2) وادی، عادت، 3) منت ترلا، 4) کچا پھل-

دانہ سٹ گئیائے گھاہ تے کوئی

کھلو میں ویہنی آں

کبوتر ناراں

نراں کولوں کیویں جھٹ جھٹ پلہ چھڈیندیاں نیں

نرکولوں لنگھیا نہیں تے گچی پھلی نہیں اوہدی

سر پٹھکاں کڈھن لگ پیائے

تپیا افسر ہن چڑھیا کہ چڑھیا متختن ۱ اُتے

نار آپ دھیانے گھاہ چوں ٹولن چوگ پریرے ہو گئی اے

پلس وارڈن داڑھی گھر کدا کول آئیے

”ایہہ حال کھیڈ دائے میڈم

حق حق دی گھوکر سوتسین ذرا اگیرے ہو کے“

1۔ متختن: ماتحت عورت۔

بوڑھ دی گل

چھاویں تینڈی کیہ بہنا
پٹھاں گھاہ ای کوئی نہیں
لنگھدے آ کھن مینوں

میں آ کھاں

چھاں ہوئیاں جے اکھیاں

پیر ای گھاہ ہوسن

وسوگھڑی اک رڑی

نیارے گاہ ہوسن

جھوک پئی وتی آں
اگوں اوہ آئی سرتے گُوڑا چائی
کھل مینوں تندی اے
پُچھیاے میں عنایت دا
”کم دس“
”بس ملنا ہئی“
اکھیاں اکھیں وچ گھت آہندی اے
”ملی نہوں؟“
اچیتی سہی کیتم
آگئی آں جتھاں ہا جانا

تَن وچ من ہن و سائے تاں
ہووے گلی گلی تینڈی جھوک عنایت
سانجھ کُنجی کھل و سن اپنے
بند پئے وطن وراں 1
سرس وئی سبھ سوک 2 عنایت
لُٹیاں ہتھاں دا اک دو جے نوں در در درشن دان
جی جی دے مل مانن نوں کوئی پُھرے نہ ٹوک عنایت
ہر پل سیان ایان کرے اتے کرے ایان سیان
تلی تلی ست ہوک عنایت

1- وراں: بگانے - 2- سوک: سوکا، اوڑ-

راہک پرتاوا

اوائے چنگیا

ماڑ ساڈی پرچون آیاں

تترو ڈیجیٹل نال لیا یاں

ساہ لے

ہو پرچونوں تھوک تیرے نال تئنے آں

وار دی سمجھ / سمجھ دی وار

”علمِ علم ہے علمِ علم ہے“

سُنی سیانیاں کنوں چروکی

سمجھ آئی جاں ڈٹھا

سیانے

ہسنوں ڈردے نئے پھس کے ہس پئے نہیں

نہراں کڈھدے ہوئے بارانی

پانی رڑک تھئے آپ مدھانی

سمجھ آئی جاں ڈٹھا

ایانے لگے چروکے آئے نہیں

جو ہے پندہ تھیا سوئی ڈیرا

آون ونجن ونجن آون

لوء ہنیر ہنیر سویرا

سمجھ تاں آئی جڑ پروار ہے

ویرا ویرج ۱

وچ اقرار انکار ہے
چروکا سُندیاں اُتلا آئیاں
سُن سُن کر دیاں
سمجھ آئی رَل کرن ہی سُنن کہن ہے
جگ پھرو لن پٹھلی اُتا نہہ کرن ہے

چڑھدے ہاڑ امل تاساں دی گل

جاؤ چھاویں چھاویں
ٹھارے 1 اندریں بہہ کھنڈ کھیر کھاؤ
اساں نہیں آہندے
ساڈے کول آؤ
لگاتار چیکے چوکیدار سیٹی
”چکوا امل تاسو“
تھانے جمع کراؤ ہا بلب رنگے
ڈھے بال کھلو تن داگو پئے شرف سیلانیوں دے“
اساں نہیں آہندے
ٹساں کپڑے لاہو
دھاؤ 2 ورھدی بسنت پچھیتڑی جے

1- ٹھارے: ٹھنڈے کیے - 2- دھاؤ: نہاؤ-

کہے فرید ہے کون شکر گنج
میں تاں کچھ نہیں دیتا کہیں گوں

درد اکھیاں دا

صدق ہتھاں دا

جوڑ رسد کوئی آنے

میں آکھناں بلی او اندر انگیٹھی

دم دے

ایہا خرچ سفر تینڈا گھن ونج

2007 دی گل

چھڈ اخبارنوں بھاء شپھیا
سبھ گپاں ای گپاں
شپ سنا کوئی سانوں اپنی
”وڑ گنیاں جتھوں نکلیاں شپاں
سپ ای رہ گئے نیں چولی پائے“
نہیں بھاء ڈک رکھ گھڑی اوہناں نوں
اساں شپ سننی او
”لو پھیر کل دی سن لو
جدوں گھر باہروں آوناں
اک اٹ بوہے کول رکھی ہوئی اے گھلا بند کرن لئی
ٹھیڈا لازم لگدائے
کل وی لگائے
جی کینائے چک کے باہر ماراں ایس کنجری نوں
بوہے دا سوچ کے رہ گیاں
اٹ نوں گھورناں پیا میں نک مونہہ وٹ کے

نال کیہ ویکھناں سسٹر جھنڈو“

اوہ کون اے؟

”آہو فیس بک تے آوے بھائی تاں تہیں جانو

ساڈی گلی اپریشن تھیٹر ہو یا سسٹر جھنڈو دا

میم نرس دی وردی

چٹا فرائک تے چٹی ٹوپی

گرمی سردی سریوں سریں گلی دے پھیرے لاوندی اے

لیڈی لیڈنگن بھرتی نرس ہوئی اے

پاکستان جد بنیائے کوئی اوتی ورتی

گھر گھاٹ سبھ چھڈ چھڈا کے ساڈی گلی وچ آ گئی

مُونہہ تے ماسک اے

ٹھاٹھا ڈاکٹری

گل کسے نال کیہ کرنی اے

کیہ حکم اے سسٹر چھناں میں

کن میرے وچ گھور کے ٹھاٹھا لاہیائے

’ویکس! سنیں سواہ توں‘

پھیر عجیب جیہی واج اوہدے اندروں نکلی جے

’ناں میرا کوئی نہیں

اٹ پھٹ تے مٹی

تھاں توں دتی اے اپنا بُوہا سمھالن لئی
 تیرا راہ اے میری تھاں اے
 ایہہ تینوں یاد کراون دا کوئی ہوہر طریقہ ہے تے دس دے مینوں،
 نہیں سسٹر لیہنوں آکھو اسیں وی راہ تیرے وچ آونے آں
 پھیر ویکھو ایہہ سندا؛

’چھڈنی‘، سسٹر جھنڈو اپنی واج وچ آہندی اے
 ٹوٹ ٹوٹ میل سو کناں چ سٹھاں ورھیاں دی
 ہنوں میں صاف اوہ کرنی آں
 وگ تگ ٹھاٹھا چڑھایاے سسٹر گئی ڈیوٹی تے“
 اوئی کیہ ورتی؟

”سائیں ناما نیم تے آہنداے ایہہ جھنڈو ہندی اے
 مومن مریض نال ہوئی خراب
 اتوں آیا سنتالی
 ہندواں اوہنوں چھری پھیری
 اوہ ٹر گئے ایہہ اوہنوں لبھدی پھردی ہے۔“
 خواہے بھوری نوں چکھو تکیئے

’نہیں اوئے جھنڈو مسلمان اے ست پختاں دی
 چھری پھیرتے ایہو ناما نیم ہے
 وڈیاں دی اکھ دے اشارے

لاہو جیہڑا نہیں وارے

ایسے لاہیائے اوہدے ہندو عاشق نوں

ہُن کالے لا درباراں دے پھیرے لاوندائے۔

پھوہڑی والی تائی جیناں آہندی اے

جھنڈو ہسین ہوئی اے گورے ڈاکٹر پچھے

اوہ چھڈ لنڈن لگا گیا

ایہہ ایس گلی وچ لہہ پئی لبھدی اے اوہنوں

سو جیہڑے پرانے سیانے نوں پچھو

کہانی وکھری جے

کوئی سکھنی دسدائے

کوئی پارسن کوئی یہودن

شیعہ سنی کوئی وہابن

سسٹر جھنڈو اپریشن تھیٹر وچ اے“

ہزاراں ورھے پرانی گل اے
دو عالم شہر دے وڈے بھڑ پئے
”چنگا اوہ جیہڑا مُدھوں مُتقی
جمن لاء توں چنگا ای کردا توڑ اپڑیا“
نہیں، چنگیرا اوہ جیہڑا اُھلیا توبہ کیتی
مُڑ پھرہ اوہدے تے دیندا پُگیا
دونویں مُڑھکو مُڑھکی گھلدے
اپڑے اوس ویلے دے پیر پیغمبر کولے
فرمایا، میاں حوصلہ
وحی اڈیکناں
پتہ لگاتے دس دیساں
اُنج تسیں جے بھلکے فخریں شہروں باہر کھلو جاؤ
پوند جو آوے اوہنوں سوال ایہہ پاؤ
خوشی چاہے کجھ گھتے پتے
دوئے رات ساری جگراتے

پھول کتاباں بختاں پھاتے
 فجرے فصیلوں باہر آلا تاڑی بیٹھے
 کوئی آوندا دسیا دُوروں
 سکا ادھکڑ پیروں واہنا
 لک تہمت پرنا موڈھے
 دوئے اٹھ اباسیاں لیندے
 کول بلا اوہنوں دس لگے اساں کون ہاں
 مسئلہ کیہ درپیش اے سانوں
 ”میں سرکار جلاہ بے حرفا
 تساں سیانے کتب کتیبی پڑھ پختے لکھ لوہڑے
 میں کیہ دسو تہانوں دساں“
 ”کیہ کریئے سانوں حکم پیغمبری ہو یائے“
 ہیا
 ”مڑ اساں تاں ایہو کھڈی تے ڈٹھائے
 مڈھوں سالم تار نالوں تڑٹ گنڈھیا تار پکیرا“
 دونویں پرت پئے
 ”سہروں بھار لہہ گیائے“
 ”اک لہہ گیائے چڑھ گیا دو جا“
 ”کیہڑا؟“

”سچ ساڈیاں قلم کتاباں وچ نہیں
اُن بناون ہاریاں اُنگلاں اندر اے“
”رہندی عمر ہُن پانی ایہناں دا بھریے؟“
”نہیں

لکھیا ایہناں دا پڑھیے“
”راہ ہدایت جہنے دکھایا
چل شکر گزاری کریے اوہدی“
دونویں اپڑے، ساری سُنائی
”میاں میری شکر گزاری کاہدی
مینوں اشارہ ای کیتائے اوہنے
تکّر پیائے تہانوں آپے“

●

توں چڑیوں اڈھی
نہیں اڈھیوں وی اڈھی کہ
چنچ لمیری تے پتلیری
بہر نیلا گل ساوا
ہور کال پہراوا
ترکھی ترکی آویں
جھٹ گولرخس وچ چنچ واڑ اڈ جاویں
ہے پوچھل کالی تے گجھ دھوڑ بدامی جیہی وی
توں مور دی ماسی تے نہیں؟
تیرے کولوں جو اں کڈھاندا
کنگھی پھراندا
ہیڑی 1 باتشاہاں تے رتجھ پیا اوہ
تخت دوالے پیلاں پاندا پھل پھل وڈا ہوندا گیا
لگ لگ نکوی ہوندی گنیوں توں اپنی کھل بچاؤندی

1- ہیڑی: شکاری-

باتشاہاں دا وارا مکیا
دور جمہوری آیا
میر مور درباروں نکلیا چڑیا گھریں سجایا
چڑھے ہاڑتوں
گولرخس وچ چنچ ٹھار کے
دس مینوں کیہ آکھن آئی این

داڑو کُل درداں دا سُنیائے
ساریاں رُکھاں کول ہونداے
جڑ پوری ۱ پروار چ کدھرے،
بھیت نہیں کوئی دیندا
پُچھو تے ہسدے نیں
”ویکھو، ویلائے ہرڑ بہیڑے آملیاں دا؟“
سُنیائے راتیں جاگوناں تے ایٹا دسدے نیں
جُون وٹا کے جیہڑیاں کوئی آ جاون
سج سبھا سو بھیت اساں دا پا جاون

1- پوری: رُکھ دا تتا۔

یار پُرانے میرے حضرت مولانا

سِر چُنئی گل چوغہ عربی

ہتھ عصا

نمی نمی وچوں گُو ہکے گوگرٹ

انج جھولدے آوندے نیں

لگدائے یکدم چُنئی چوغہ لہہ پیراں وچ ہونائے پانی

عصا گرز ہو موڈھے تے جاٹھہنائے

لوہے لنگوٹ وچ رستم زماں دی فوٹو

پینڈے پان والے دی ہٹیوں لہہ کے

مال روڈ تے ٹر پینی اے

مگر ڈھول دے بازیاں چٹھیاں مار دیاں

شہر لہور دیاں پہلواناں ہزاراں آونائے

ایہہ خیال میں اکواری دسیا آپ نوں

گھوری وٹ کھلوتے

مڑ ہتھ میرے تے ہتھ مار کے ہس ہس دُوہرے ہو گئے

”رستم زماں نال گھول وی تیرا ای پینائے پترا منٹو پارک وچ

اساں تے باہر کھلو

حق تیرے دُعائے خیرا ای کرنی اے

رکھ پان بینڈے دامونہہ

پُختی چونے چوں“

سُننے لوکاں دے
اساں آنے بہانے کر لئے بوٹ جُراہاں
لاہ لاہ پائیے
پا پا لاہیئے
نہیں بو پیراں دی چھڈ دی کھیہڑا
جتھے کتے وی جائیے
تچی جیہڑی بے

رُکھ سُکھ مینڈے
رنگ لاویں چت ویڑھ اوڑھے
جڑ پوری پروارتوں گھنیرا
پھل پھل پتر پھہار
ہوروں ہور بہار ہنیر سویرے
اک ہو لکھ ہیں
لکھ ا لکھ ہیں
اپنی ریت اساڈی پریت بناویں

1- گھنیر: بڈل-

بھونیں امب 1

مالی دفتر داخل سنٹور 2 آہندائے
سندے آئے تے ساں
ہیں ہیں دی پھوٹ تے دھرت کنبے
آہو، نہیں نہ پر اے مشین نکلی
کرے بھونیں تھر تھل دانٹ لیکھا
دلاں وچ ریکارڈ ہے واریاں دا
افسرواں کوئی آئے ردی وچ نہ جائے

1- بھونیں امب: زلزلہ - 2- سنٹور: مالی دانٹاں اے۔

قلمباں

تینڈیاں ہتھاں ویاں لائیاں
لاکھی جنگل تھیون
رُکھ رُکھ بھیت نویں رُت والا
دَم دَم مان سنجانے
دینہہ ہو پھرے چنگیر سنہیہی 1
اکھیں سنگدھی سُرے
سنہ سُرے ہو رات براتی
جھوں جھک رہے جو گملیاں لگے
جنگل منگل پٹ آنے 2

1- سنہیہی: محبتی، عاشق - 2- آنے: لیاوے، لے آوے۔

گھر بند رہندائے
کدیں کدائیں آؤناں
باہر جو رہنا پندائے
اج آیاں بوہا لایہیائے
مگلی ورکشاپ توں چڑھیائے جزیٹر دا مروڑتے گوڑا دھوں
بوہا مارن لگاں تے ویہناں
ویڑھے لگی پھگ ۱ پُرانی
لگ لپک لف تان کے ساویاں تکیاں
جَم بھوئیں چوں ہُنے ہُنے
چڑھ چلی اے نچ اسمائیں
نہیں
ایسے ای ویڑھے نوں
سنے میرے ایہہ تے ہور دا ہور کرؤ اے میرے ویکھدیاں

●
1- پھگ: انجیر دا رکھ-

اُٹھدا بہندا رُکھاں دی سو بھاکیتی آیاں
من کہندائے کدے پُچھیائی ایہناں نوں
نک پیٹھاں کیوں گھاہ نہیں اُگن دیندے
پور توڑ اسمائیں کھڑکے
اُڈدے آئے نیں، ٹھک صدیاں حکومت کردے
پر پروار کھلار چوپاسیں۔
جی کردائے
گھاہ بوٹی نوں آکھاں
اُٹھو

ککھ کنڈھا اک تھی ایہناں نوں بھا کیوں لائیں دیندے
پیراں تھلیوں واج کھلن دا آیائے
اُڑ میں کن بھوئیں تے لایائے
”ایہہ کرن تے بندائے بندیاں دا اپنی دُنیا وچ
اوتھے تَساں کیہ کیتائے

1- پور: رُکھ دا تتا۔

گلاں دا گنھیا کھا کھا مت مروالئی جے
رکھ لکھ اساں اکو ای ہاں
دُھپ پانی نال ہس رس وسدے
گھا کھوہ کھاندا رکھ سُنا کتے ڈٹھا ای
جاں گھاہ سُنیا ای
رکھ ڈھڈ وڑ پچٹ پولا کریندا اوہنوں
سیانیا سَورمیا“

اُٹھ سمندروں گھنٹیئر ہوئیاں
بھونئیں وِسیاں بن کنیاں
آپ دُوج دی ککلی پا کے
عرش فرش نوں گِیڑ وگا کے
بے گھر بے سِر ۱ ہوئیاں

1- شاہ عنایت (جھوک) نوں خلق دا دیتا ناں-

آس نوں کبھی اویر
صدیو صدی ہے ناں ناواں اکی
گُوڑا تریور
گُوڑا منجی
گُوڑا تھال چنگیر
پھرے ست صدق بہاری
جاء 1 مسجد تھئے ویلا مندر
پُوج پُوجیوے عشق قلندر
رات ہی ست سویر

1- جاء: جگہ، تھال-

○

روم روم پیا دم دم تانگھے
لتھے تینڈی برسات
کنی کنی وچ رات
جل تھل پک تھیوے

●

رَجَنی

پہلی جھاک

(اجودھنوں باہر اک دوراہا۔ نظام تے حبیب دو جوان فرید دے
ڈیریوں دلی پئے پرتدے نیں۔ اک رُکھ پیٹھ کھلوتے دلی دی
سواری اڈیکدے نیں پئے)

حبیب: کتنا ای ویلا ہو گئے۔ سواری پتہ نہیں آونی وی اے کہ کوئی نہ۔
نظام: آ جاسی۔

حبیب: ہنیری چڑھدی اے پئی۔ دینہہ وی چھیتی ڈب جانائے۔ مُرد چلنے
آں شیخ دے ڈیرے۔

نظام: حکم ہو گئے اوتھوں۔ ہن دلی ای جانائے۔ واپسی کوئی نہیں۔
(اچیتی پنج گھردسوار آئے نیں نیزے برچھے چائی)

حبیب: ڈکیت!

نظام: بے میڈی لوئی لے گئے تاں کتھے جاساں میں۔

(گھیر گھتیاے ڈکیتاں۔ اک اگیرے ہو کے گل کریندا اے۔)

ڈکیت: (ہس کے) کیوں کنبدے نیں پئے۔ تہاڈے کول تے ہے ای
گجھ نہیں سانوں دین جوگا۔ ہا لوئی کیہ کرنی او۔ ٹھنڈ پئی لگدی آ

اُسو وچ۔ مرانی تے نہیں تسیں؟

نظام: میڈے مُرشد دی دین اے۔ ترس کرو۔ میں ایہدے باجھ بے وس
ہاں۔

ڈکیت: تے ایہدے ہونڈیاں کیہڑاوس ای۔ اُرانہہ کر۔ اسماں وی گھنوں
دُعا تیڈے مُرشد دی۔

نظام: میڈی جان لے لو۔

ڈکیت: بیبا اسماں جو گھسنے آں وٹڈ دینے آں لوڑ والیاں نوں۔ تیڈی کنبدی
جان کیہ کرنی اے کسے۔ (چپ نیں نظام تے حبیب) چل رکھ
ایہہ وی تے جان وی۔ گھن ونج دلی۔ دوالے ول کے بہہ اوتھے
تے پھسا آئے گئے نوں۔

نظام: میں اوس کم وچ نہیں

ڈکیت: سرکاری نوکری کریناں؟

نظام: گھروں پڑھ لکھ کے دلی آیا تے اوسے لئی ساں پر

ڈکیت: نہیں پئی ملدی تاں دیوا دیئے کسے دی کھوہ کے۔

نظام: نہیں۔ ہُن مُرشد مل گیا۔

ڈکیت: اچھا۔ ہا لوئی وچ لھیٹیا اوہو ای اے۔ دکھال تاں سہی۔

نظام: نہیں نہیں مہر کرو۔

ڈکیت: (ہسیائے) بھولیا۔ مُز ونج مُرشد کول۔ لوئی دھر آتے مُرشد نوں

لے اُتے تیرا کانبا لتھے۔

نظام: تُساں کون او۔

ڈکیت: ڈکیت ہور کون۔

نظام: لگدے تے نہیں..... سچ آہندے او۔ میڈے کول کجھ نہیں۔

ڈکیت: لے! تیڈے کول تے اوہ اے جو باتشہاں کول ہوندائے

نظام: کیہ

ڈکیت: کانبا۔ ایہو ای اوہناں نوں تختاں تے بہالداے۔ تینوں ایہہ

بہال دیسی اوہناں دیاں سیراں تے۔

(دُوروں سواری نیڑے ڈُھکی اے)

جا۔ آگے نی جانجی۔

نظام: جے تہانوں ملنا ہووے تاں کتھے ملے کوئی۔

ڈکیت: آپ آن ملساں جدوں تیڈے کول ہو یا کجھ۔

(ڈکیت مُر گئے۔)

حبیب: مُر چلیئے نظام۔

نظام: کتھے؟

حبیب: شیخ دے ڈیرے

نظام: نہیں حبیب۔ ہُن ایس ڈکیت نوں ملن دی ٹوہ لگ گئی اے۔

حبیب: ہوش ای؟ کیہ پیا آ کھنا ایں۔

(سواری آگئی اے)

واج: دلی بی دلی- آ جاؤ دلی بی دلی دے پروہنے

(دوئے بہہ گئے نہیں سواری ٹری اے)

دوجی جھاک

(دلی- نظام دا ڈیرا- کچے کوٹھے- اگے کچی کندھ والا ویڑھا-

ویڑھے دا گھلا بُوہا- بھنجنے صف تے حبیب بیٹھائے- سوچیں پیا-

اٹھ کے کوٹھے دے بند بُوہے ول ہو یائے- اجھک کے مُز بہن

لگائے- باہر لے بُوہیوں امیر خسرو اندر لنگھیاے- دوئے گلے

ملے نہیں-)

خُسرو: سوچیں پیاں ہوئیاں نہیں اکھیاں حبیب تیریاں-

حبیب: شاعر جو ہوئیوں خسرو- اکھاں ای پیا ٹوہنائیں- کدیں شاہاں دیاں

کدے فقیراں دیاں-

خُسرو: اسیں کٹھے کھیڈے، کٹھے پڑھے- میں اوس دربار مُر گیا، تُوں ایس

دربار آ گیوں- تینوں ملن اتھے آیاں تے ادھا ایس دربار دا ہو

گیاں- اوٹھوں دے فکر ایدے آیاں لہہ ویندے نہیں- تُوں تے

پورا اتھائیں ہیں وت کاہدا فکر اے تینوں-

حبیب: کل کوئی میڈے جیہا آیائے سویرے۔

خُسرو: کون

حبیب: کوئی سمجھ لے۔ امیر تہاں کسے رنگ دے ہووو امیر تاں ہوندے

ای او نا۔

خُسرو: درباری ہا کوئی؟

حبیب: چھڈ اوہنوں توں اپنے مُرشد صاحب دی سُن۔

خُسرو: سُن، سُن

حبیب: جو وی ہا اوہ تھیلی رکھ گیائے نذر دی۔ شاماں تائیں ونڈتج گئی اے۔

وچ میں آکھیائے اک واریں۔ کوٹھے پکے کروا لیئے ساون لگدیاں

تائیں۔ اکھے ونڈتوں ایہہ، جو کرسی ساون سو کرسی۔ راتیں ویکھی

اے تھیلی تے اک دینار وچ۔ کوئی آیا ای نہیں لین۔ سرگھی

اٹھدیاں ای پُچھدائے۔ دے چھڈیا سائی دینار راتیں۔ مکھے ایتھے

آیا ای کوئی نہیں دیندا کیہنوں۔ اکھے ایتھوں باہر وی لوڑ والے

کوئی نہیں رہ گئے دلی وچ؟ اوس ویلے دی میڈے نال گل ناہس

کیتی۔ نہ اندروں نکلیائے۔

خُسرو: اک دینار نے تینوں کیہ کر دینا سی راتو راتیں۔

حبیب: پُچھیں نہ اولیاء اپنے نوں اندروں نکلے تے۔

خُسرو: آ اندر چل کے پُچھنے آں

حبیب: نہ امیر صاحب۔ تُساں اکی جاؤ۔

خُسرُو: اوچھڈ یار، آتے سہی تُوں۔

(دوئے اندر گئے نہیں)

تیجی جھاکی

(اندر بھنجنے صف تے نظام بیٹھا پڑھدائے)

خُسرُو: (ادب نال لف سلام کے) اجازت اے حضور۔ (نظام بسر ہلایائے۔

دوئے اندر آئے نہیں۔ خُسرُو پیریں ہتھ لاکھلوتائے)

نظام: (حبیب نوں) اجے ہے اوہ کول؟

(حبیب تھیلی کڈھ بوجھیوں نظام دے اگے چھنڈیوس۔ اک دینار

ڈگا اے۔ نظام دینار چا خُسرُو نوں دتائے۔)

نظام: (خُسرُو نوں) لیہنوں کوئی ضرورت مند نہیں لبھا دلی ساری وچ۔

حبیب: وڈی بھل ہوئی اے میتھوں۔ ایہو جیسے لکھ پتی ضرورت منداں نال

تے بھری پئی اے دلی۔

نظام: جیہدے کول لکھ ہوون اوہنوں اک ہور دی لوڑ رہندی اے۔

حبیب: شامیں مینوں فرما دیندوں میں راتیں ایہدی حویلی ہجیا دیندا ایہہ

اک۔

خُسرو: فقیر دیاں نصیباں وچ ہا آپ آ کے ایہناں ہتھاں توں لینا۔
 حبیب: سمجھ گیاں۔ فالتو جیہڑا اے نہ اک اوہ کلا نہیں رہ سکدا۔ اوہنوں
 لکھاں ہوراں فالتواں دی لوڑ چمبڑ جاندی اے۔ بہہ تُوں امیر میں
 ویکھناں باہر کوئی ہور نہ آ گیا ہووے۔ (نکل گئے)

نظام: (ہسدائے) بہہ تُوں امیر۔

خُسرو: (ہسدائے) بہہ گیا۔ مُرد ادب نال پیر چھوہ کے) صحیح فرمایاے تہاں۔
 ہُن میرے جیہا امیر کوئی نہیں۔ سارے جہان دیاں موجود تے
 غیر موجود خزانیاں توں بھارا اے ایہہ حضور دا بخشیا اک دینار۔

نظام: کسے ہتھ دی محنت۔ اوہدے کولوں گھس کے دینار بن گئی۔ تے
 لکھاں والیاں دیاں تھیلیاں وچ وڑ گئی۔ اسان تے چارا لایا ایہہ
 پرت جاوے اُتھائیں جتھوں آئی اے۔ پر ایہہ لگ بیٹھی رات تھیلی
 وچ۔ دِنے تیڈے بوجھے وچ جاوَن لئی۔ اگوں خبرے کتھے
 جانائے ایہنے۔ ایہہ جو ہے اوہا ای اے۔ تیڈیاں درباری صفتاں
 ایہدا فالتو ہوون نہیں بدل دینا۔

خُسرو: (ہوکا) ہا۔ فالتو۔ دربار تے کھلونڈے ای فالتواں سر نہیں۔ پر اُتھاں
 ایہہ گل مینوں یاد نہیں آوندی.....

(ہوکا) فالتو جیون دا سواد۔ میں مُرد اوہدے وچ لہہ جاناں۔ وت
 جدوں بے سواد ہوندی اے اتھے آ ویناں۔ ایہہ دوہر مک نہیں

سکدی؟

نظام: شاعری دا سواد نہیں مکلیندا لہنوں؟

خُسرو: شاعری آپ فالتو لگن لگ پوندی اے اوس ویلے۔

حبیب: (اندر جھات کے) اک سویر دی آئی بیٹھی اے۔ اندر گھل دیا نس؟

خُسرو: (پیریں ہتھ لا اٹھیائے) مینوں اجازت دیو حضور۔ جتنا سچ جڑیا اے۔

اج جوگا بہوں اے۔ اگوں جیویں نصیب۔

نظام: سچ ورتن وچ نہ آوے تاں اوہ وی فالتو تھی ویندائے۔

(خُسرو سر نوا کے حبیب نال نکل گئے۔ اک جنی مُونہہ کجدی

اندر وڑی اے)

نظام: بیٹھو بی بی۔ کیویں آئے ہو۔

جنی: (مُونہوں پلہ لہ کھلوتی اے)۔ لیا، لوئی۔

نظام: کیہڑی؟

جنی: جیہڑی میں کھسی نہ تیڈے کنوں۔ بخش دتی تینوں۔

نظام: (اٹھ کے) تُوں؟ اوہ؟

جنی: (ہس کے) تُوں۔ اوہ۔

نظام: اوہ ویس ہا کہ ایہہ ویس اے؟

جنی: ساڈا شوہ ہے لٹ۔ سو جیہنیں ویسیں شوہ ملے سو ویس کری۔ سُنیا

ہوسی تُوں ایہہ فرید دا آکھیا۔ (ٹہلدی اے)۔

نظام: میڈے شیخ دا؟ اوہ تاں فارسی وچ ای لکھدے آہے۔

جنی: میڈے جیہیاں لئی۔ اسماں جیہیاں نال دیسی بولی وچ ای دل ویاں
کریندا اے اوہ۔

نظام: (اپنے آپ نال) لٹ تے شیخ فرید الدین، کیہ پئے آکھدے او۔

جنی: کیوں؟ اوہ تے کم ای لٹ دا کریندا اے۔

فریدا میں نوں مُنچ کر، نکلی کر کر گٹ

بھرے خزانے رب دے جو بھاوے سو لٹ

نظام: میں نوں مُنچ کر.....؟

جنی: اوہنوں رستا نہیں چاہیدا لٹن کان؟ سو آپ وان وندا ای اپنی مُنچ،

تے رستا بن کے لَمکدا ای ڈھٹھیاں گھوہاں وچ۔ اسماناں تے

چاڑھیاں ہوئیاں نہیں کندھاں جیہڑیاں اوہ پیدا ای۔ کتھے کتھے

دہی بیٹھی اے دُنیا خزانے رب دے۔

نظام: اجودھن ملے اوٹساں شیخ نوں؟

جنی: میں کیہ کرن جانا ہئی اجودھن۔ اوہدے کول تے آہا ای گُجھ نہ۔ جو

دِنے آیا اوہ شام تائیں ونڈتج گیا۔ رات ویہلا ہو کے آؤندا اے

اوہ مینوں ملن۔ تھیلیاں ساڑ کے۔

نظام: کتھاں؟

جنی: لاکھی جنگل۔

نظام: اُتھاں ڈیرا اے تْساڈا؟

جنی: ساڈے سلسلے وچ ڈیرے داری نہیں ہوندی۔

نظام: کیہڑا سلسلہ؟

جنی: اے تائیں پتہ نہیں لگاتینوں؟ سلسلہ ڈکیتیہ لگاتاریہ۔

نظام: (اپنے آپ نال) سِل سِل اے ڈکے تہ آ۔

جنی: (ہسی اے) لگا تاری آ چھیتی سِکھ وِسیں تُوں الف

بے

نظام: مینوں اپنا ناں تے دس چھوڑو۔

جنی: میڈے کول ٹرینویں ناں نیں، جیہناں دا ورد کمانائے دیہہ رات۔

ہور اک کیہ کرنا ای فالتو۔

نظام: (ہس کے) اساں شہراں دے وسنیک۔ ناں دے بندے۔ شہراں

وچ بندے بندیاں نوں نہیں ملدے۔ ناں ناواں نوں ملدے

نیں۔ پر ساڈے جیہاں لئی بے ناں تھیون دا راہ وی ناں وِچوں

ای نکلدائے تھاڈا ناں شاید تھاڈا ناں

جنی: ڈکیتیاں دے ناں نہیں ہوندے

نظام: (ہس کے) اساں شہراں والے رکھ لینے آں اوہناں دے وی

جنی: تھانے دین لئی۔ رکھ لے میڈا وی۔

نظام: دسو۔

جنى: رجنى۔

نظام: رجنى؟ رات؟

جنى: رات اى هوئى اساڏى۔ ديمبه تے تهاڏياں خسرواں دے چھے
وچ اے۔

نظام: ملے اوئسوں اوئسوں؟

جنى: كيهنوں؟

(حبیب اندر آیا اے۔ گھنى چننا وچ)

نظام: خیر اے حبیب؟

حبیب: بهوں ماڙى گل هوئى اے۔ خسرو دى جتتى چا كھرى اے كسے
باہروں۔ ميڏى پا كے گياے سواری اپنى تائیں۔

نظام: غم نہ كرىار۔ جتتیاں تے مسیتوں وى چا كھردے نیں اگلے۔

حبیب: ايہو تے غم اے۔ مسیت اى نہ بنا بہن نا اگلے تيڏے ڏيرے
نوں۔ (ڦر گياے)

نظام: رجنى۔ رانجھنى۔ رنگ كرن والى۔ لارن۔ كدوں دا تيڏا راہ پيا
تکناں۔

جنى: ڏکيتا رنگ كرىاں تنيوں کالا، مينوں تے اوها اى آوندا اى كرنا۔

نظام: جو كرنا اى كر دے۔

(جنى خسرو دى جتتى چادروں كڏھ اگے دھريں)

جنی: دو ہیرے جڑے فی وچ۔ کڈھ کے بھن تے بھور دے گلی وچ۔

بجتی حبیب نوں پھڑا۔ اوہدی موڑ آوے تے اپنی لے آوے۔

نظام: نہیں۔ تُوں ای رکھ کول۔ ایویں ہور کھلارا بنسی۔

جنی: بس؟ بجتی چور دایار تے بنن جوگا نہ ہوئیوں، ڈکیت کیویں بنسیں۔

نظام: تُوں کیویں بنے رجنی؟

جنی: بنی کدوں، جماندرو ہاں۔

نظام: ماپے تہاڈے.....

جنی: ڈکیتاں دے ماپے نہیں ہوندے۔ کوئی وڈھیا گیا کندھ کَلے چکھے۔

رن اوہدی بال گھن کے جنگل جا وڑی۔ جیہڑے صدیاں توں

اوتھے بیٹھے نیں اوہناں وچ رل بیعت ہوئی۔ جنگل وچ کوئی کسے

اک داماں پیو بھین بھرا دھی پتر نہیں۔ سارے اک مخلوق ہاں، رُکھ

پشو وی۔ اک جُون ہاں۔ اک دُو بے نوں جیون دان کرینے ہاں۔

وسانا اپنے شہر وچ ساڈا جنگل۔

(نظام آلیوں لوئی کڈھ کے اگے دھریوس)

جنی: ایہہ دانج اے میڈا؟

نظام: تُوں آکھیا۔ جا مُرشد کول۔ دھر آ لوئی۔ تے اوہنوں لے اُتے میڈا

کانبا لتھے۔ اج لہہ گئے کانبا میڈا۔

جنی: رکھ لیہنوں۔ ادھ مانہہ تے بھگل بانہہ۔ اگوں پوہ چڑھے تے کسے

کبدے دے موڈھیاں تے چا دھریں۔
(کُری اے۔ نظام اکھاں بند کیتیاں نیں۔ جنی ہولی ہولی نکل گئی
اے۔ اوہنوں تکردی۔)

